

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM

ODGOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE NA POSVETU Z ŽUPANI, GOSPODARSTVENIKI, POSLANCI IN DRŽAVNIMI SVETNIKI OB OBISKU VLADE RE NA KOROŠKEM

Mežica, 10. oktober 2007

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Preden gremo v drugi krog, morda še odgovor na vprašanje, omembo teh podražitev oziroma inflacije. To je problem. Vlada skuša na ta problem odgovarjati z instrumenti, ki jih ima. V rokah imamo fiskalno politiko in mislim, da smo v tem mandatu, prvič od kar Slovenija obstaja, uspeli obrnit trende pri javni porabi, ki se znižuje. Na koncu tega mandata bo javna poraba za 3 odstotne točke nižja v bruto domačem proizvodu kot je bilo v začetku tega mandat. Noben ni verjel temu cilju. Cilj je bil sicer 2% in bo presežen. Hitreje kot so naše zaveze do Pakta stabilnosti in rasti Evropske unije znižujemo proračunski primanjkljaj. Glede na trende, ki se kažejo po izvedeni davčni reformi, bomo letošnje leto končal blizu izravnane proračuna, čeprav so bile napovedi drugačne in je bil proračun sprejet. Ko smo šli v odpravljanje davka na plačno listo in zniževanja davka na dohodek pravnih oseb, so vsi govorili, kako bomo na ta račun morali naslednje leto dvigniti davek na dodano vrednost. Ne ni res, davek se ne bo dvignil; davki se zmanjšujejo in javna poraba posledično pada. To so ti strateški instrumenti, ki jih ima vlada v rokah, da vpliva na inflacijo in te uporabljamo v pravi smeri. Vedno lahko rečete, da je namesto proračunskega primanjkljaja potrebno imeti presežek, da je treba še bolj varčevati. Vendar naj tisti, ki to govorijo, povedo, kaj naj črtamo iz proračuna. Običajno predlagajo še kaj dodatnega. Boste videli, ko bo proračunska razprava, nihče ne bo predlagal zmanjšanja, vsi bodo predlagali povečanja. Običajno se tega nabere za polovico proračuna. Tukaj je pač treba ločiti zrno od plev.

Od konkretnih instrumentov, ki jih imamo, sta predvsem dva, ki lahko delno vplivata na podražitve. Eden je reguliranje cen v monopolnih dejavnostih, predvsem v komunalnih storitvah. Tu, je vlada restriktivna že dolgo časa. To odločanje smo zdaj prenesli tudi na vladni nivo, na ministrstvo za gospodarstvo, tako da bo s tem nadzor 100%. Vendar na ta način vplivamo na zelo majhen delež cen. To veste sami. Naslednji instrument, ki ga imamo, so trošarine pri tekočih gorivih. Tu smo trošarine znižali na najnižjo možno stopnjo, ki je dovoljena po evropski direktivi. S tem smo deloma zajezili podražitve pri energentih. Manevrskega prostora tu nimamo več. Na podražitve hrane so deloma - tega pač ni možno zanikati - vplivale podražitve surovin, predvsem žitaric na svetovnih trgih. Vendar se te niso podražile za toliko kot so naši trgovci dvignili cene. Ali gre za kartelno dogovarjanje, se preiskuje. V naprej bi bilo nepravilno kogarkoli obsoditi, vendar to bo kmalu znano. Dejstvo pa je tudi, da so ponekod izkoristili - Slovenija ni edina država, kjer se je to zgodilo - čas po uvedbi evra oziroma po koncu dvojnega označevanja cen. Vsaj v gostinstvu so cene marsikje dvignili. Kava, ki je bila pred tem 180 tolarjev, je zdaj 1 evro. Marsikje imajo zaradi tega manjši obisk v gostinskih lokalih - zdaj sicer krivijo kadilski zakon. Ni pa to edini razlog. To se bo s časom izravnalo, seveda v kolikor trg tega ne bo sprejel. Če se storitev ali izdelkov ne bo plačevalo po teh cenah, te cene ne bodo obstale. V celoti je to seveda alarmanten trend. Vendar podražitve niso v celoti podražile življenja v Sloveniji, kot se govori.

Glede na delež prebivalstva, ki živi na pragu revščine. Tukaj je problem vsak, ki živi na pragu ali pa pod tem pragom. Težko je reči, da ni problema, dokler en sam prebivalec živi pod pragom revščine. Vendar se ta delež v Sloveniji zmanjšuje. Slovenija je, glede na odstotek prebivalstva, ki živi pod pragom revščine, tretja v Evropski uniji - vsi ostali imajo višji delež - daleč od tega, da bi bila najmanj socialna država. V zadnjem času se je tudi pritisk na izplačevanje socialnih pomoči, zaradi upadanja deleža števila prebivalstev, ki živi pod pragom revščine, zmanjšal. Tudi zaradi tega, ker se je zmanjšala brezposelnost. Več ljudi je zaposlenih, več ljudi lahko poskrbi zase, hkrati več ljudi plačuje pokojninske prispevke. Letos se bodo v proračunih za naslednji dve leti znatno znižala sredstva, ki se iz proračuna plačujejo neposredno za pokrivanje primanjkljaja v pokojninski blagajni. Prvič zaradi pozitivnega trenda, ker je bistveno večje število ljudi zaposlenih. Kakšno leto nazaj so vsi makro-ekonomisti ali vsaj nekateri, svarili pred kolapsom pokojninskega sistema; kako bodo ta sredstva začela drastično naraščati že v teh letih. Nič se ni zgodilo. Kljub temu, da se sedaj pokojnine bolj usklajujejo s plačami, se proračunski delež za pokojninsko blagajno znižuje, zaradi večje gospodarske rasti, večje zaposlenosti. Ker je večja zaposlenost, je več prispevkov tudi v pokojninsko blagajno. To potrjuje pravilno usmeritev, da se razvoj gradi na gospodarski rasti, vse ostalo je kozmetično premetavanje števil, ki se dolgoročno ne izide.

Glede na prejšnjo razpravo, ki smo jo imeli in glede na problem, ki je na Koroškem zelo aktualen. Jaz svarim pred poenostavljenim sprejemanjem teze, da je za porast cen krivo pregrevanje gospodarstva, gospodarske rasti, predvsem investicij v infrastrukturo. Podatki kažejo, da to ni res oziroma da v največji meri ni res. Vendar, če bi se ta teza sprejela, ne bi bilo več investicij, ne bi se gradila tretja razvojna os, nič od tega, kar je potrebno narediti. V Ljubljani je zelo enostavno razpravljati o tem, da vlaganje v cestno infrastrukturo ni smiselno, da je treba vlagati v znanje. To zdaj slišimo velikokrat. Drugače je o tem razpravljati v Mežici ali v Lendavi ali kjer koli drugod. Tako, da so to zelo poenostavljene trditve, ki pred seboj vidijo zgolj številke, ne vidijo pa multiplikativnih učinkov, recimo infrastrukture za gospodarski razvoj.

Inflacija v letošnjem letu tudi po optimističnih napovedih Banke Slovenije in Umarja zagotovo ne bo drastična, življenje se ne bo drastično podražilo. Ko gre za cene hrane, je treba vedeti, da so cene hrane v Sloveniji nekje med avstrijskimi in romunskimi, in da trend ne bo šel proti romunskemu, ker se standard povečuje in dohitevamo razvito Evropo. Na neki točki se bo to izravnalo. Zaenkrat vpliva na letni ravni na nekaj škatlic cigaret. To ni tako drastično. Če iz vseh smetnjakov po mestih gledajo štruca kruha, to ne pomeni, da je zadeva zelo alarmantna. Vendar se vlada vseeno zaveda senzibilnosti razmerij med gospodarsko rastjo in inflacijo. Še posebej po vstopu v evro območje, kjer smo vezani na bolj striktna merila. Z leti bomo morali stvari morali zbalansirati. Pet let nazaj je imela Slovenija toliko večjo inflacijo od gospodarske rasti, kot je zdaj gospodarska rast večja od inflacije, vendar ni nihče o tem pisal na prvih straneh časopisov kot alarmantno. To je vseeno potrebno vzeti z nekim zdravim premislekom.